

Pogovor s predsednikom vlade Ministri morajo biti osebnostno skromni in vsebinsko ambiciozni

Konec leta si je v »toplih krajih« privoščil nekaj dni dopusta, še prej pa v strnjenem času spregovoril nekaj medijskim hišam. Tudi tokrat je odgovarjal zbrano, zadržano, na trenutke pa vendarle drznejše in bolj čustveno. Po dogovorjenem času je pogledal na uro in se brž poslovil. Tako odločno, kot je vstopil v sejno sobo kabineta vlade v novih vladnih prostorih na Gregorčičevi. Ob nizih fotografij z državniki v sobi z lepim razgledom vendarle daje ton tabla, ki z napisi v več jezikih in pisavah sporoča, da je visela na stavbi vojaškega sodišča. Ni treba niti pomisliti, za katero sodišče gre in v kateri čas spada. Smo zato pogovor začeli z Igorjem Bavčarjem?

Darijan Košir
Ivan Puc
foto Igor Modic

Janez Janša

Igor Bavčar je nedavno dejal: Janša ni kateri koli predsednik vlade. Bi vi lahko odvrnili: Bavčar ni kateri koli predsednik uprave?

Da, lahko bi to dejal. V istem smislu, kot je to dejal on. Igor Bavčar je eden glavnih akterjev naše osamosvojitvene zgodovine. Zato seveda ni katerikoli predsednik uprave.

S kom se največkrat posvetujete? Včasih je bil to Jože Pučnik.

Da, z Jožetom Pučnikom sva se velikokrat posvetovala, danes mi zelo manjka njegov trezni strateški pogled. Dobro je znal izluščiti bistvo iz dnevnopolitičnih prepletosti. Danes se največ posvetujem s tistimi, s katerimi sprejemamo skupne odločitve.

Tudi s Petrom Jambrekom?

Tudi. Krog Zbora za republiko predstavlja velik intelektualni potencial, ki je že dve desetletji sposoben sestaviti jasen odsev slovenske stvarnosti in oblikovati prave odgovore na vsakokratne nacionalne izzive. Seveda pa se ne ukvarja z dnevno politiko. To se jim zdi precej nezanimivo.

Ste po izkušnji z ministrom Janezom Drobničem, ko ni želel odstopiti, pomislili na uvedbo kanclerskega sistema?

V mislih imate najbrž ureditev, ki velja v večini držav s parlamentarno demokracijo. Naša ureditev, ko parlament odloča o imenovanju in razrešitvi vsakega ministra posebej, je zelo zapletena in predstavlja veliko redkost v demokratičnem svetu. Dvomim, da bo to mogoče v tem mandatu, enkrat pa bo le moralo priti do sprememb, saj takšna ureditev preprosto vzame preveč časa in je

izvršilna oblast – kar se je bolj kot v tem primeru, ki ga omenjate, pokazalo v prejšnjih mandatih – obsojena na ukvarjanje s seboj, namesto da bi reševala skupne probleme.

Gregor Golobič, ki se je z izstopom iz LDS na svoj način vrnil v politiko, zdaj kritizira blokovo delitev strankarskega prostora. No-site del krivde zanjo?

Najprej se je treba vprašati, koliko takšna trditev drži. Sicer pa je zanimivo poslušati razlage arhitekta, ki se mu je zgradba predčasno podrla, kako so naenkrat vsi drugi krivi za žalostni konec projekta. Glede blokovske delitve lahko rečemo, da če kdaj, potem v dveh letih tega mandata ni bilo poudarkov na blokovskih delitvah. Vlada se je zavestno izogibala temam kulturnega boja in pri osrednjih razvojnih prizadevanjih, kjer gre za notranjo politiko, smo sodelovanje ponudili vsem parlamentarnim strankam. Tega prej ni bilo, sodelovanje je bilo prej ponujeno le, ko je šlo za zunanje politične cilje. Razen ene, žal največje opozicijske stranke, vse sodelujejo v partnerstvu za razvoj. Na začetku mandata je SDS kot zmagovalka volitev povabila v vlado vse parlamentarne stranke. V vladni koaliciji danes sodelujejo vsi tisti, ki so to želeli. Zunaj so ostale le stranke, ki so sodelovanje izrecno zavrnilo. Kaj je boljši dokaz za naše prizadevanje za preseganje

»Glede blokovske delitve lahko rečemo, da če kdaj, potem v dveh letih tega mandata ni bilo poudarkov na blokovskih delitvah.«

blokovskih delitev? Tudi ključne politične debate v tem času niso zadevale polpretekle zgodovine, temveč sveženj gospodarskih in socialnih reform. In če kdaj, so zdaj idealne razmere za to, da to praktično preseganje blokovske delitve, temelječe na kulturnem boju, postane bolj trajno stanje.

Pravkar sprejeti zakon o verski svobodi in prvi predlogi, da bi o njem volivci odločali na referendumu, nakazujejo, da bi se lahko znašli pred novim velikim ideološkim spopadom.

Mislím, da ne bo tako. Z vsebino zakona so se strinjale vse večje veroizpovedi v državi. Zakon so pripravljali pravni strokovnjaki, ki so upoštevali ločitev cerkve od države v ustavnih mejah in evropski perspektivi. Evropska perspektiva pa je prijazna ločitev, ki je odprta za medsebojno sodelovanje. Ne nazadnje cerkev in država delata za istega človeka. Ta zakon v ničemer ne odstopa od prakse držav, kot so Avstrija, Nemčija, Belgija. Celo v Franciji, ki je morda najbolj laična država v Evropi, cerkev in država delata za ljudi z istim ciljem in si pomagata. Ideološko strelivo, ki se napaja iz nekega polpreteklega obdobja, kjer sta bili država in cerkev »sovražnici«, bo v tem primeru hitro pošlo.

Kaj je po vašem mnenju vzrok za poskus vrnitve teme o blokovski delitvi v javni prostor?

Velja biti previden in ločiti besede in dejanja. Opozicijski politik, ki ga navajate in ki obsoja blokovsko delitev, jo je v bistvu vzpostavljajal, le da so bile njegove besede drugačne od dejanj. Pri tem je bil in je še vedno za nepoznavalce izredno spreten. Liberalna demokracija Slovenije je blokovo delitev gradila od leta 1990, ko ni bila pripravljena stopiti v koalicijo z Demosom, tudi ko je šlo za ključni državotvorni projekt v slovenski zgodovini. Prodajali so se kot sredinska neideološka stranka, dejansko pa so si prav z obujanjem kulturnega boja in podrejanjem medijev, z demonizacijo opozicije, ki so ji pripisovali polpretekle atribute, zagotavljali dvanajstletno vladavino. Če pogledate glavne predvolilne teme leta 2000, boste videli, da v ospredju niso bila razvojna vprašanja. Na prehodu v 21. stoletje je bila ena glavnih tem spoštovanje avnojskih sklepov. Na tej temi je LDS kot vzorna partijska transmisija gradila volilni vzpon, bivši predsednik republike pa je od takratne Bajukove vlade uradno zahteval, da se opredeli do zaprašenih reliktoev preteklosti.

Gradila, vendar ne zgradila.

Seveda to na dolgi rok ne more delovati, zato je LDS danes v globoki krizi. Leta 2000 pa so tudi na tej podlagi zmagali. Zato jih še vedno mikajo stare formule.

Želite si opozicijo, ste dejali nedavno, ki bi bila kritična do vlade, vendar bi znala z njo tudi sodelovati. Vam je žal, da ste pozdravili kandidaturu Jelka Kacina za predsednika LDS?

Ne, vendar tudi kdo drug, denimo Slavko Gaber, ne bi bil slab predsednik LDS.

Toda vi si želite sodelovanja.

Mislím, da Jelko Kacin ni bil glavna ovira za sodelovanje. To oviro predstavlja prevladujoče mnenje v LDS, po katerem se jim je na volitvah leta 2004 zgodila krivica. Glede konstruktivnosti opozicije pa ni mogoče dati enotne ocene. Del nje je sicer izjemno kritičen, obenem pa tudi sposoben sodelovati v slovenskem razvojnem izzivu. Še posebej s pomočjo Pahorjevih socialnih demokratov je bilo možno uskladiti in celo izboljšati kar nekaj zakonov. Žal je v posebnem stanju prav največja opozicijska stranka. Že večkrat sem dejal, da je partnerstvo odprto tudi zanjo. Po enem letu je jasno, da ne gre za nobeno širitev vladne koalicije, temveč za projektno sodelovanje. Nič od svoje opozicijske verodostojnosti ne bi izgubili, če bi podprli katerega od splošno koristnih vladnih projektov.

S Kacinom kot predsednikom LDS se nista nikdar sestala na štiri oči?

Sva, nazadnje ko je želel dogovor glede županskih volitev v Kranju.

Gregor Golobič pravi, da je njegova zdaj že nekdanja stranka žrtev plenilske mentalitete. Je to realna nevarnost tudi za SDS?

V zasebnem podjetju, kjer danes avtor te izjave dela, je zbranih kar veliko sadov te mentalitete. Pretočili pa so se tja iz podjetij v državni lasti v času, ko je bil on generalni sekretar in glavni kadrovik največje vladne stranke. Verjetno je mnogim v LDS, ki od blizu poznajo njegovo vlogo, neznansko zabavno brati ali poslušati, kako zdaj tisti, ki so odnesli veliko plena, z gnusom govorijo o plenjenju. Načelno pa seveda njegovo opozorilo drži. Vsaka stranka na oblasti je izpostavljena priložnostim za zlorabo oblasti. SDS ni pri tem nikakršna izjema. Dlje ko je nekdo na oblasti, večje so skušnjave in občutek nenadomestljivosti. Zagotovo pa danes ni pošteno primerjati LDS, ki je bila dvajset let na oblasti, s SDS. Ta je šele na sredini prvega mandata in v položaju, ko ji je zunanje okolje, od medijev do ustavnega sodišča, bistveno manj naklonjeno kot nekoč LDS.

»Imamo ministrico, ki bi že zaradi predvedovanja Uniji morala že zdavnaj zapustiti ta izjemno izpostavljeni položaj,« je zapisal naš kolega. Podobna mnenja so vse pogostejša. Videti je, da ste pod velikim pritiskom, da zamenjate ministrico Marijo Lukačič.

Še dobro, da ste citirali kolega, v glavnem o kmetijstvu pišejo vaše novinarske kolegice, ki so po mojem mnenju pretirano kritično ocenjevale edino članico vlade. Kar je nekoliko nenavadno, prej bi od njih pričakoval nekaj več prizanesljivosti. Prav edina ženska v vladi je bila že od začetka deležna – deloma tudi zaradi nespretnosti v javnem nastopanju – stampea kritik, ki z učinki njegovega dela velikokrat niso imele nobene povezave.

Ali je treba kaj dodati k besedam ministra za javno upravo Gregorja Viranta: »Predsednik vlade je v preteklosti že poskrbel, da je minister Rupel opustil katero potratno na-

vado, ki mu je ostala iz časov prejšnje vlade?«

Vsak minister mora biti zgled svojim podrejenim na ministrstvu. Res je, da so si vlade v preteklosti razlagale oblast bolj širokosti, kar zadeva privilegije. Sedanja vlada se je zavezala, da bo drugačna od prejšnjih. Ena takih stvari je tudi občutek za racionalnost ministrov pri razpolaganju z javnim denarjem. Ministri te vlade, lahko rečem, morajo biti osebnostno skromni in vsebinsko ambiciozni. Zagotovo pa ta opozorila ne letijo samo na enega ministra. Tudi z ministrom Virantom sva že imela pogovor glede naših zavez v etičnem kodeksu.

»Predsednik Mesić ima zelo slikovit način izražanja, zaradi katerega ima v zadnjem času tudi v domači javnosti kar nekaj težav s svojimi nekdanjimi stališči.«

Sta se s hrvaškim premierom Ivom Sanderjem že dogovorila za srečanje?

V zadnjem času sva se srečala večkrat, pred kratkim ob robu evropskega sveta v Bruslju.

Vam je predsednik države kakorkoli v pomoč pri reševanju odprtih vprašanj s Hrvaško, saj se s hrvaškim predsednikom Stjepanom Mesićem redno sestajata?

Včasih da, včasih ne.

Če sem prav razumel zadnje izjave predsednika Hrvaške Mesića ob odložitvi razglasitvi ekonomsko-ribolovnega območja, so se naši policisti umaknili s Hotize, ker jim je zagrozil, da jih bodo gasilci »pošpricali«.

Predsednik Mesić ima zelo slikovit način izražanja, zaradi katerega ima v zadnjem času tudi v domači javnosti kar nekaj težav s svojimi nekdanjimi stališči.

Morda pa je meril na zadnje zadrege naših policistov?

Ne vem, na kaj je meril. Odprta bilateralna vprašanja lahko rešimo le z veliko truda in strpnosti, slikovito izražanje samo po sebi ne prispeva veliko k uspehu.

Ali ljudje, ki so pregledovali policijska vozila, že plačujejo kazni?

Upam, da bodo prej odgovarjali tisti, ki so to dovolili.

Prav pred letom ste pogovor za Delo sklenili z besedami, da je Slovenija obsojena na uspeh. Kljub vaši vladi ali zaradi nje?

Najbolj objektivni odgovor je primerjava dveh let mandata te vlade z dvema letoma mandata katerekoli prejšnje vlade. Primerjajmo gospodarsko rast, brezposelnost, inflacijo, proračunski primanjkljaj, poslovno klimo ... Nekateri stvari tečejo ne glede na vlado, tisto, kar je dodana vrednost, pa je v veliki meri odvisno od vladnih ukrepov. Ta vlada je prva v slovenski zgodovini, ki je znižala davke. Zaradi postopnega odpravljanja davka na izplačane plače in zniževanja davka na dohodek pravnih oseb lahko gospodarstveniki vnaprej predvidijo, koliko več bodo lahko investirali v prihodnjem letu, ker bodo plačali nižje davke. To velja tudi za posameznike. Z delnim zmanjšanjem progresivnosti in z redukcijo davčnih stopenj pri dohodnini so razbremenjeni vsi, najbolj pa najproduktivnejši sloj prebivalstva. V nacionalnem interesu je, da najustvarjalnejši ljudje ostanejo doma, ne pa da delo in znanje prodajajo na drugih evropskih trgih, kjer bi bili bolje plačani oziroma manj obdavčeni.

Vendar so v ospredju pozornosti javnosti in medijev druge, manj prijetne zgodbe ...

Ob uspešnem delu vlade se v nekaterih neformalnih centrih moči in vpliva v državi pojavlja precej nevroze. Bojijo se, da vladne koalicije še naprej ne bo mogoče potegniti v brezploden kulturni boj in da bo zaradi gospodarskih in razvojnih uspehov, ki jih ni mogoče zanikati, podpora vladi rasla in odločilno prispevala k dobremu rezultatu na naslednjih volitvah. Deloma je položaj podoben kot leta 1992 po zmagi v vojni za Slovenijo in mednarodnem priznanju države. Tudi takrat niso dovolili, da bi zgodovinska koalicija Demos ob takšnih uspehih šla na volitve. Zaradi omenjenega strahu pred našim uspehom smo v zadnjih tednih lahko spremljali besne poskuse diskreditacije Slovenije in vlade v tujini, preselitev ene romske družine iz nelegalnega naselja pa so povzdigovali v nacionalno travmo. Ustvarjali so ozračje, v katerem bi morebitni poskusi zamenjave vlade brez volitev po formuli iz leta 1992 postali javnomnenjsko in mednarodno sprejemljivi. Tudi akterji zgodbe v ozadju so bili večinoma isti, le njihove vloge so se nekoliko spremenile. Ni pa vse ostalo le pri ustvarjanju vzdušja, pripravljalo se je tudi korake za morebitno formalno preštevanje v parlamentu, od tod sicer težko razumljive izjave in ravnanja nekaterih poslancev DeSUS, aktivnosti za oblikovanje samostojne poslanske skupine, prijazni pogovori in posredne ponudbe nekaterim koalicijskim poslancem.

Drži, po dveh letih dela vlade je gospodarski položaj dober; sami pravite, da še nikoli ni bil boljši: vsi gospodarski, finančni in borzni kazalci vam pritrjujejo. Ko smo zbirali ocene po dveh letih dela vlade, je bilo pogosto slišati, da je največja zasluga vlade, da ni delala velikih napak.

Ja, tudi to je pomembno, čeprav ne gre za to, da je imela vlada povsem pasivno vlogo. Pa tudi če bi to povsem držalo, bi morali tisti, ki so govorili, kako se je vlada vmešavala v gospodarstvo in zamenjevala sposobne kadre

z nesposobnimi, te svoje trditve preklicati. Ko smo načrtovali reforme in sprejeli program ukrepov, smo šli po logičnih fazah: nismo se zaleli z ukrepi, ki bi jih prvo leto sprejeli, pa potem naslednje leto preklicali, ampak smo dovolili razpravo, stvari so se izbrusile, izkristalizirale in na koncu smo dejansko sprejeli oziroma uzakonili ukrepe, za katere smo bili prepričani, da bodo delovali. S tega vidika vaša ocena deloma drži: nismo šli v prevelika tveganja, ki jih ne bi mogli obvladati. Mislim, da je bil to pravi pristop. Ni pa bilo to nadaljevanje dosedanje politike, ko se je nekaj naredilo šele, ko je bilo povsem očitno, da drugače ne gre.

Po drugi strani pa – takšno oceno je nazadnje podal denimo vodja predstavništva Evropske banke za obnovo in razvoj François Lecavalier – je slišati očitke vladi, da bi na nekaterih področjih vendarle morala ukrepati. Kot primer se najpogosteje omenja, da se prepočasi odzivaste na izzive staranja prebivalstva in da bi morala vlada hitreje odreagirati, da se kasneje ne zalomi.

Vlada se zagotovo odziva hitreje, kot se stara prebivalstvo. Spomnim se nekaterih znanih ekonomistov, ki so v času socializma govorili, da položaj trenutno res ni najboljši, da bo treba zategniti pasove, da pa bo nekoč v prihodnosti odlično, ko pride komunizem in mine prehodno obdobje socializma. Danes od teh istih ljudi slišimo, da je zdaj položaj resda dober, da pa bo v prihodnosti, tam nekje leta 2050 katastrofa, ker vlada nič ne naredi.

Govorijo o letu 2025.

No, govori se o letu 2025 kot letu demografske katastrofe, o 2025 pa kot o času bistvenega porasta proračunskih izdatkov za pokojnine. Ne vem, zakaj bi že danes sprejemali zakone, ki bi začeli delovati čez deset let, saj ni mogoče vnaprej oceniti vseh okoliščin, ki bodo vladale takrat. Realne težave bi se lahko začele čez dobrih deset let, vendar

» Prejšnja vlada je pobalinsko izkoristila veliko volilno zmago leta 2000 in ob soglasju takratnega DeSUS prikrajšala upokojence za to usklajevanje [pokojnin s plačami].

seveda ne bomo sedeli križem rok. Morate vedeti, da ukrepi pokojninske reforme, ki je bila sprejeta konec devetdesetih let, postopoma še stopajo v veljavo. To, kar smo naredili v tem mandatu, ko smo spet bolj približali usklajevanje pokojnin s plačami, je tisto, kar je bilo dogovorjeno v socialnem dialogu konec devetdesetih let in nič drugega. Prejšnja vlada je pobalinsko izkoristila veliko volilno zmago leta 2000 in ob soglasju takratnega DeSUS prikrajšala upokojence za to usklajevanje. Namesto da bi izvedli potrebne gospodarske in socialne reforme, so enostavno manjkajoče milijarde vzeli upokojencem. Čeprav glede na trende, ki jih prinaša članstvo Slovenije v EU, glede na predvideno gospodarsko rast, zunanje okolje, ki je zdaj bolj ugodno kot kadarkoli doslej, lahko realno pričakujemo, da bo življenje prihodnjih generacij bistveno boljše, kot je bilo življenje generacij, ki so danes v pokoju. Kako je torej možno, da imajo isti ljudje, ki prisegajo na socialno državo, toliko pripomb na dejstvo, da usklajevanje pokojnin vsaj deloma sledi rasti plač in produktivnosti?

» Če se navežem še enkrat na gospoda Lecavalierja: dejal je, da od države pričakuje hitrejši umik iz gospodarstva. Lahko sicer razpravljamo, ali je bil doslej ta umik dovolj hiter ali ne, a pustimo – leto 2007 se namreč zdi zelo primerno za hiter pospešek temu umiku. Ali ga načrtujete?

Ta umik bi bil že doslej hitrejši, če bi vlada, ko je nastopila mandat jeseni 2004, podedovala usklajene, sprejete koncepte privatizacije. Nič od tega ni bilo. Nič od tega. Najprej je bilo zato treba uskladiti koncepte v koaliciji, kar vedno terja nekaj časa. In danes je to narejeno. Nekateri postopki že tečejo, nekateri bodo začeti v letu 2007. Oba paradržavna sklada pospešeno zmanjšujeta svoje deleže v podjetjih na stopnjo portfeljskega lastništva. Delnice Telekomu so na borzi. Poteka privatizacija SIJ. Vsi postopki privatizacije sicer še ne bodo končani naslednje leto, ampak do konca mandata te vlade bo državni delež v gospodarstvu bistveno nižji, kot je bil v začetku našega mandata.

Glede umika države iz gospodarstva še tole: primer, ki je v zadnjem času sprožil veliko javne razprave, je Gorenje; državni sklad kot največji lastnik tam ni dovolil prvotno predlagane, ampak manjšo dokapitalizacijo, kar ni bil jasen znak, ali se država iz tega podjetja resno umika ali pa želi zadržati strateške pozicije v njem. Se bo Kad torej vključil v dokapitalizacijo?

Državni delež je glede na porazdelitev kapitala v manjšini. Vodstvo podjetja je zadovoljno s trenutnimi razmerami in načrti za prihodnost vseh lastnikov podjetja. Podpiram želje vodstva podjetja po povečanju osnovnega kapitala. Prvi korak na tem področju je bil opravljen pred kratkim, ko se je

podjetje odločilo za dokapitalizacijo v višini 15 odstotkov osnovnega kapitala. V prihodnosti bodo vsi paradržavni skladi zmanjšali svoje deleže.

Kakšen je načrt vlade z Novo Ljubljansko banko? Belgijski solastniki so še sami preseučeni, da so še vedno v lastniški strukturi NLB, konkretnih načrtov za rešitev tega pat položaja pa še ne vidimo. Jih lahko opišete?

Privatizacija NLB je zaradi 42-odstotnega deleža te banke na domačem trgu posebej občutljiva zaradi zagotovitve kontrole BS nad stabilnostjo finančnega sistema. Išče mo najboljšo rešitev za umik države iz največje slovenske banke. Dolgoročno vlada želi ohraniti strateški nadzor v obliki 25 odstotkov plus eno delnico lastništva. To ni nobena skrivnost, kot tudi ne, da si želimo, da bi večinski delež ostal v slovenskih rokah, ki pa ne bodo državne. Seveda pa si želimo tudi močnega tujega partnerja, saj v Sloveniji ni dovolj svežega kapitala za celotno privatizacijo. KBC se je najprej strinjala, da svoj delež skupaj z EBRD poveča do 49 odstotkov, vendar so se nato iz ne povsem jasnih razlogov premislili. Obstaja pa velik interes tudi pri nekaterih drugih močnih tujih bankah za manjšinski delež NLB.

S 1. januarjem Slovenija kot prva država med novinkami prevzema evro kot skupno valuto, kar je zgodovinski dosežek, vreden vseh priznanj. Ali poleg vseh prednosti, ki jih evro prinaša, pričakujete kakšne kratkoročne težave?

Slovenija bo z uvedbo evra postala del evropskega monetarnega prostora; če bo ta imel težave, jih bo imela tudi Slovenija. Ni pa prav, da se s tem strašimo, čeprav res ne vemo, kaj bo čez petnajst let. Tega ne bi ve-

deli oziroma bi lahko še manj dolgoročno načrtovali, tudi če bi ostali zunaj evrskega območja. Evro je zelo trdna valuta, zato si lahko obetamo pozitivne učinke: večjo stabilnost, neposreden učinek na bolj preprosto poslovanje slovenskih podjetij, tudi s trgi, ki nimajo evra, kjer pa bomo uporabljali znano valuto, ne pa tisto, ki jo je treba še trikrat prekalkulirati. Tudi ko gre za neposredne naložbe, je veliko lažje analizirati in vložiti denar v območje evra, ker so stvari veliko bolj pregledne, transparentne, stabilne.

Kratkoročnega skoka inflacije ne predvidevate?

Če bi bila to zelo realna nevarnost, bi se učinki že morali čutiti. Smo že v obdobju dvojnega označevanja cen, ko vsi vedo, da evro nepreklicno prihaja 1. januarja, in oktobra smo imeli rekordno, zgodovinsko negativno inflacijo; mislim, da Slovenija še nikoli ni imela skoraj enoodstotnega mesečnega padca cen. To pomeni, da redke posamične podražitve, do katerih prihaja pri cenah zlasti manjših izdelkov in storitev, ne bodo imele realnega učinka na kvaliteto življenja; a kljub temu bomo pazljivi še naprej. Tveganje zaokroževanja pri manjših cenah namreč vedno obstaja, skušnjava je velika, vendar je enako elegantno zaokrožiti ceno tudi navzdol. Še največ v preventivnem smislu pričakujemo od pregovorne slovenske natančnosti, ko gre za denar; zato se tovrstne težave, ki so jih ob uvedbi evra imeli v sosednji Italiji, po mojem pri nas niti teoretično ne morejo ponoviti v enaki meri.

Vendar ljudje preprosto ne verjamejo, da ni inflacije.

Ja, na to se je težko navaditi, posebej pri starejši in srednji generaciji, ki je zrasla v razmerah visoke inflacije in jo je čutila tudi takrat, ko so ji govorili, da ta ne obstaja, kar ni bilo tako redko. Pri mlajši generaciji pa je teh apriornih refleksij bistveno manj kot pri nekom, ki je večino življenja pretarnal, kako je vsak dan vse dražje. Marsikdo bo to verjetno počel še nekaj časa, tudi če so dejstva drugačna.

Na partnerskem svetu ste govorili tudi o reformi trga dela. V kakšno smer boste peljali to reformo, s katerimi ukrepi?

Naš namen je sprejeti ukrepe, ki bodo dejansko naredili trg dela bolj prožen, in ne ukrepov, ki imajo za namen zniževati ceno delovne sile. Zelo pomembno je to razlikovati. Povsem iskreno rečeno, delovna mesta nasploh bodo administrativno nekoliko manj zaščiteni kot danes. Še posebej tam kjer ni ekonomskih pogojev za to, da se neko delovno mesto ohrani, bo delo lažje izgubiti, postopki bodo preprostejši, a novo delo v bolj perspektivni panogi bo lažje dobiti. Hkrati bo za ta vmesni čas med enim in drugim delovnim mestom zagotovljena višja socialna varnost. To je sistem prožne varnosti, ki se je v določenih evropskih državah zelo obnesel. Mi si ne delamo utvar, da je današnji odlično delujoči sistem iz Danske mogoče čez noč preprosto prenesti v Slovenijo, verjamemo pa, da je mogoče začeti na isti točki, kot so začeli Danci, ko so uvajali ta sistem. Pričakujemo konstruktivnost socialnih partnerjev, ker je to v skupnem interesu; če tega ne naredimo, bo ravno neprožen trg delovne sile zmanjševal konkurenčnost tistih, ki živimo od svojega dela, kar se bo poznalo na gospodarskem položaju in osebnem standardu ljudi. Pomembno je preseči to miselnost: danes smo še vedno vzgojeni tako, da se nam zdi prava tragedija, če nekdo izgubi službo, pa čeprav gre za slabo plačano delovno mesto v takšni industrijski panogi, ki nima nikakršne perspektive. Realno gledano pa je slabo le, če izgubiš delo in ne moreš dobiti novega. Če izgubiš eno delo in dobiš drugo, boljše, si lahko le vesel novih pri-

ložnosti. Večja prožnost je zelo potrebna, začetni pa se mora v naših glavah.

Ste na zadnjem srečanju s sindikati, takrat še skupaj z zdaj razrešenim ministrom za delo Janezom Drobničem, dobili kakšna zagotovila, da so pripravljene na takšne, zanje težke odločitve? Sindikati pri delovnih razmerjih težje popuščajo kot denimo pri davčni reformi.

»Še največ v preventivnem smislu pričakujemo od pregovorne slovenske natančnosti, ko gre za denar; zato se tovrstne težave, ki so jih ob uvedbi evra imeli v sosednji Italiji, po mojem pri nas niti teoretično ne morejo ponoviti v enaki meri.«

Mislím, da sindikati res ne morejo popuščati, ko gre za ceno in vrednost delovne sile. Na tej točki jih povsem razumem. Ko gre za prožnost trga delovne sile, pa mislim, da je ta najbolj v interesu tistih, ki zastopajo ljudi, ki živijo od lastnega dela. Ker to pomeni, da ima posameznik boljše življenjsko perspektivo. Ni cilj, da imaš slabo plačano delovno mesto, kjer živetarš in nekako dočakaš pokojnino. To ne more biti niti cilj modernih sindikatov. Cilj je, da imaš dobro plačano delovno mesto, ki zagotavlja socialno varnost, tako da lahko dostojno živiš od plače, tudi pod pogojem, da vse življenje ne delaš iste stvari, da nekajkrat v življenju zamenjaš

službo, pa tudi da si kdaj vmes brez nje, seveda pod pogojem, da imaš takrat zagotovljeno najnujnejšo socialno varnost. Mislim, da je to v skupnem interesu in da bomo v usklajevanju s sindikati prišli do točke, ko bomo blizu poenotenju. Ne verjamem, da se bomo v vseh točkah uskladili, to ni v naravi nekaterih naših sindikatov, ki menijo, da bi s tem pokazali svojo nemoč. Uskladili pa se bomo, tako pričakujem, vsaj do enake stopnje, kot smo se pri davčni reformi, ko so sicer mnogi govorili, da rešitev ne podpirajo, a so obenem vedeli, da smo sprejeli dobre rešitve. Zato, ko so bili davčni zakoni sprejeti, ni bilo nobenih protestov, nobenega veta, nobenih zahtev za referendum. Nov enostavnejši, učinkovitejši in prijaznejši davčni sistem bomo tako z novim letom dobili ob zelo visoki stopnji družbenega soglasja.

Meníte, da bi se morali vi prej vplesti v socialni dialog, ki je bil pod prejšnjim ministrom za delo že nekaj mesecev blokiran?

S sindikati sem se sestal v tem mandatu vsaj štirikrat, kar je precej več kot v primerljivem času kateregakoli prejšnjega predsednika vlade. Dvakrat sem se udeležil tudi seje ekonomsko-socialnega sveta. Vse ukrepe smo vnaprej napovedali, ne morem pa vsak ponedeljek sodelovati na konkretnih pogajanjih. To je odgovornost tistih, ki so za to v službi. Prejšnji minister je bil tu rahlo nerođen, zaradi česar smo izgubili nekaj časa.

Potem se gotovo ne boste strinjali s trditvijo, ki jo tudi večkrat slišimo, da z ministrom Drobničem odhaja še zadnji reformator iz vaše vlade.

Tisti, ki so nekoč najbolj kritizirali bivšega ministra Drobniča in mu v veliki meri tudi po krivici očitali vse mogoče, so v trenutku, ko je bila predlagana njegova razrešitev, obrnili ploščo in ga začeli braniti, češ da je dober in da je pravzaprav reformator. Ta-

kšen pristop preprosto ni verodostojen in zanj ni smiselno izgubljati besed. Na žalost smo ravno pri reformi trga dela v rahli zamudi, vendar jo bomo nadomestili.

Vlada se, kot počno mnoge v svetu, posebej pogaja z velikim tujim investitorjem o gradnji megazabavišča pri Novi Gorici. Zdi se, da so pogajanja zastala, čemur se pridružijo tudi javni protesti proti naložbi, denimo Komisije za pravičnost in mir in celo predsednika države. Kako se bo ta medijsko odmevna zgodba razpletla?

Vlada RS podpira gradnjo centra zaradi turističnega značaja investicije. Igralništvu prostorsko gledano predstavlja zgolj od deset do petnajst odstotkov celotne investicije. Pogovori z ameriškim partnerjem potekajo v pravi smeri in verjamem, da bo investicija, ki bo prinesla mnoga nova delovna mesta, katere globalizacija ne bo ogrožala, sprejeta kot razvojno-turistična investicija tudi v lokalni skupnosti.

Trenutno poteka tudi popis nepremičnin, njegov namen je bolj ali manj jasen, vendar je prebivalce težko prepričati, da ne gre za prvi korak k uvedbi nepremičninskega davka. Uvedbo tega vam je strateški svet odsvetoval. Ga torej ne bo v tem mandatu vaše vlade?

Namen popisa nepremičnin je vzpostavitev katastra stavb in registra nepremičnin in ovrednotenje. Te evidence v Sloveniji potrebujemo za vodenje stanovanjske in mnogih drugih politik s področja prostora. Slovenija je ena redkih držav, ki takih popolnih evidenc nima. Dobiti moramo realne evidence, ki bodo predstavljale podlago za izvajanje različnih prostorskih politik, ni pa v načrtu kakršnokoli povečevanje davkov iz tega naslova.

Kaj pa dvig davka na dodano vrednost v letu 2008? Bo potreben ali ne? Bomo brez tega zdržali s primanjkljajem pod odstotkom

BDP? Tudi tu vam namreč strateški svet dvig DDV odsvetuje.

Sedanja vlada je prva v samostojni Sloveniji, ki davke znižuje. Slovenska podjetja bodo v takih razmerah bolj konkurenčna na domačih in tujih trgih, več bodo lahko vlagala v raziskave in razvoj, povečalo se bo zaposlovanje visoko izobražene delovne sile. Vlada tudi v letu 2008 ne namerava izpada v proračunu nadomestiti z uvajanjem novih davkov ali dvigovanjem DDV. V prihodnosti bomo najbrž zaradi okoljevarstvenih in zdravstvenih razlogov tako kot celotna EU prisiljeni stroške varovanja okolja in ogrožanja zdravja bolj zaračunavati povzročiteljem, vendar pri tem ne gre za davčne motive in si tega ne bi smeli napačno razlagati. Od začetka mandata naprej smo odpravili mnoge birokratske ovire in pocenili delovne državne institucije. Varčevali bomo tudi v prihodnje, ključna pa je visoka in zdrava gospodarska rast.

Slovenija bo s 1. januarjem 2008, znova kot prva med novinkami v EU, prevzela predsedovanje Evropski uniji. Na tiskovni konferenci pred dnevi ste dejali, da je ključna vsebina, kar nedvomno drži. Kateri so trije, štiri ključni vsebinski poudarki, ki jih bo Slovenija dala predsedovanju?

Ocena uresničevanja lizbonske strategije, evropska energetska politika, medkulturni

»Če izgubiš eno delo in dobiš drugo, boljše, si lahko le vesel novih priložnosti. Večja prožnost je zelo potrebna, začetni pa se mora v naših glavah.«

dialog, sosedstva in širitvena politika EU s poudarkom na regiji Zahodnega Balkana. Povsem mogoče pa bo ena od naših glavnih nalog reševanje aktualnih institucionalnih zapletov v EU zaradi nesprejetja evropske ustavne pogodbe. Tudi na ta morebitni izziv se pripravljamo.

Zgodovinar dr. Peter Vodopivec je delo Od Pohlinove slovnice do samostojne države sklenil s pripravami na volitve leta 1992 in zapisal: »Optimistične ocene, da je ene zgodovine konec in se začenja povsem nova, so se naglo izkazale za preuranjene, saj je bila pretekla in polpretekla dediščina mnogo več, kot se je zdela na prvi pogled.« Koliko te dediščine vidite s položaja predsednika vlade? Rekli ste že, da se vlada poskuša izogibati temam kulturnega boja.

Iščemo in poudarjamo predvsem tisto, kar nas v Sloveniji združuje in povezuje. Seveda se pri vseh zadevah ne bomo nikoli strinjali, pa vendar poskušamo pri strateških odločitvah poiskati čim večje soglasje. Zaradi tega se povezujemo tudi z opozicijo v okviru partnerstva za razvoj, ki je letos uspešno delovalo in nanj računamo tudi v prihodnje. Ostanki totalitarne preteklosti se tako organsko razgrajujejo, raste nacionalna samozavest in občutek skupne pripadnosti uspešnemu narodu in državi, ki se pospešeno uveljavlja v evropski družini narodov. Z osamosvojitvijo in solidnim razvojem zadnjih petnajst let ter vključitvijo v evroatlantske povezave smo si ustvarili izjemno priložnost za prihodnji trajnostni razvoj. Letos sprejeti reformni ukrepi mu dajejo stvarno notranjo podlago. Nekaj prihodnjih let bo odločilnih. Če bo Slovenija v tem času ohranila gospodarsko in politično stabilnost, bo naš razvoj neustavljiv. Pred Slovenijo je dobra prihodnost. ■